

אלפקה: אנטזנט

מאפיינים:

אך יכול להגיע עד ל- 130 [2] אחד, משקלה הממוצע 60 קילוגרמים אורך גופה כמטר סנטימטרים. 15 קילוגרמים, גובה כתפייה כמטר אחד עד 1.2 מטרים, ואורך הזרן ונייזונה הוא אחד עשר חודשים ובסוףו נולד ולד אחד. האלפקה צמחונית משך הריוון וعشביים. תוחלת חייה היא עשרים שנה ותופצתה היא מוצחים אינו גובה כיום, מספר האלפקות בטבע. שבאמריקה הדרומית ובוליביה צ'ילה, בפרו אצל האדם כבשנים עברו, והוא מגודלת גם בצורה מבויתת.

מעל גובה של 3,000 מטרים, גם ברום של 4800 האלפקה נפוצה במרומי הרי האנדים ואילו גופה נראית צווארה ופניה דומות לאלה של הגמל [3]. מטרים מעל פני הים גופה מכוסה כולו בצמר ארוך ועדין, במיוחד בצווארה הארוך. הרגליים. כגובה כבש מסתיימות בשתי אצבעות שקדמתן מכוסת פרסה וביניהן קרויות ריפוד, עליהם דורך היא בשעת פסיעתה.

התפתחה מייצור קטנטן בגודל ארנב וגמל הדבשתיים המונגולי בדומה לגמל החד דבשתיי כל חייה התאימה עצמה למרחבי החיים עם התפלגות היבשות מיבשת העל פנגיאיה החמים והקרים פיתחו דבשת וצמר במקומות הקרים, ואילו במדבריות החדשניים. הגמלים האלפקות והלמות פיתחו גופם קליל יותר לטיפוס בהרים. צמר מבודד וקל שלא יכוביד עליהם.

שנייה של האלפקה, בדומה לציפורניים, גדלות לאורך כל חייה, וגודלו נשאר יציב בזכות השחיקה. החלב מועט, אך סמייך ושמנתני.

הбиון מתרחש בזמן ההזדווגות האורכת בין 40 דקות לשעה. אין עונת ייחום, והריון יכול להתרחש בכל ימות השנה.

יחסים עם האדם:

בשרה נחשב טעים למדי, אך היא גודלה. האלפקה בויתה כבר על ידי בני אינקה בלבד, ששימש לייצור גלימות למשפחת המלוכה וביגוד לשאר העם. בימינו, לצמר

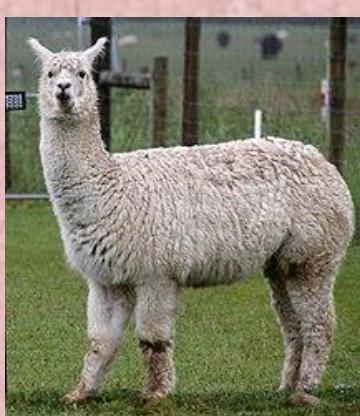
לטוב וליקר ביותר בעולם בשל רכותו, והוא מבקש מאוד במפעלים לייצור נחشب הצמר ובῃג' עונת הגז, מורידים את העדר מן הרים ומכנסים, בדים. האלפקות רוועת בהרים ורבים מתושביהן עוסקים אותו מכלאות. הצמר הוא ענף יצוא חשוב בארץ האנדים במלאת הגז.

בהרים הגבוהים של רכס האנדים, ושבטי האלפקה והלמה בויתו על ידי האינדייאנים למאכל, ובשר ומשמו להם כגולמים וכככשימים: הן מספקות חלב, והאינקה המאה האלפקות משמשות בנוסף גם. למאור גלilihן שימשו כחומר בעירה שומן, עורות כבהמות משא.

שבטי האינדייאנים לוכדים אותן פעמי שנה כדי לגוזז את צמרן.

המגודלות לצמר ומשמשות גם כאטרקציה תיירותית נמצאת חוות אלפקות במצפה רמון.

לאלפקות יש מגוון ובעדרי האלפקות משמשות לאמות כ"כלבי שמירה".

גמל

מיזן:

כיום ישנים שני מינים בסוג, שניהם בויתו:

- אחת. זהו סוג **בעל דבשת** - (*Camelus dromedarius*) גמל חד-דבשתי. הגמל השכיח יותר.
  - בעל שתי דבשות, היה נפוץ במרכז - (*Camelus bactrianus*) גמל דו-דבשתי. אך כיום נפוץ בשבי ומצו בסכנות הכהדה חמורה בבר. כמו חוקרם, אסיה רואים בגמלים המבויתים מינים עצמאיים.
- שני גמלים אלה יכולים להתרבות ביניהם, כשההצאנר הנדריך מכונה גמל כלאיים.
עד הפלישתוקן בעבר היו מינים נוספים בסוג זה, אשר היו בפליווקן

- *Camelus gigas*
- *Camelus grattardi*
- *Camelus knoblochi*
- *Camelus moreli* (גמל סורי)
- *Camelus sivalensis*
- *Camelus thomasi*

מבנה גופו של הגמל:

הרגליים הגבוהות והגבירות ובפרווה גופו של הגמל מותאם לתנאי המדבר ברגליו החמים. לעיתים ישנו של הגמל מרתקות אחרות מן הקركע הלווהת ביום ה- 20° בין טמפרטורת הקrkע לטמפרטורת האוויר בגובה 2 מטר מעל הקrkע. בין שערות פרותו של הגמל כלוא אויר המשמש כחומר של מטר מבודד, וכך הפרווה מקטינה את מעבר החום בין הסביבה החמה לגוף הגמל ובעצם מבודדת את גופו של הגמל מחום הסביבה. תכונות אלו עוזרות לגמל לשמר על גופו מפני הת חממות יתר, וכך מקטינות את הצורך בהפרשת זיעה, בגופו של הגמל. בגוף הגמל ישנה מסיבה זו הן גם מביאות לחיסכון של מים דבשת בה הוא אוגר שומן, המהווה בידוד מפני החום ומפני הקור. מפני החום

מכיון שהוא שכבה עבה שمبرודדת בין הגלם לאויר ומפני הקור מכיוון שכמות הווידים והעורקים קטנה שם והוא אינו מאבד חום דרך הדבשת. גובהו של הגלם כ שני מטרים או יותר, ואורכו כשלושה מטרים מהפה עד לגבן. צווארו הארוך מאפשר לו לסרוק את המדבר למרחקים גדולים ולמצוא מים.

התאמה לתנאי המדבר:

הgalם פעיל בדרך כלל בשעות הבוקר ולפנות ערב, כאשר האויר קריר. בשעות החמות של היום הgalם רוכז בצל או נח בעמידה.

מרוכז, המכיל כמוניות קטנות כאשר קיים מחסור במים בגוף הgalם, הוא מפריש שתן וספירים. הgalם מה שמצויץ את פליטת המים מגופו (בדומה לאדם ובבעלי חיים, של מים מסוגל להחזיק מעמד במשך שבועיים בלי לשותה ובלי שייגרם נזק לגופו. כאשר הוא מגיע למקור מים הוא שותה כמוניות גדולות של מים, וכן משלים במהירות את המים החסרים בגופו ומגיע למאزن מים תקין).

יש לתאי הדם האדומיים: לגאלם ישנה התאמה מיוחדת לתנאי המדבר גם בدم שאצלם היא עגולה יותר). תוכנה זו של תאי הדם, בניגוד לשאר היונקים) צורה סגוללה ויושב של הגוף. תאי הדם האדומיים מעניקה להם יכולת זרימה "חלקה" גם במצב עקה של הgalם גם עמידים יותר מתאדי הדם של שאר היונקים בכך שהם מסוגלים לשרוד קיצוניים (מצב של חוסר נזולים בגוף, ועד לרויה גבואה בתנאי לחצים אוסמוזטיים כאשר זה שותה כמוניות גדולות של מים).

לgalם יש ריסים ארוכים להגנה מפני סופות חול ורגליים ארוכות עם שתי ברכיים המגנים מהחול החם של המדבר. נוסף לבניה הגוף ולדרבי ההתקנות גם התהלייכים הפנימיים בגופו של הgalם מותאים להרים במדבר. לדוגמה, שינוי בטמפרטורת הגוף.طمפרטורת אך ייחודה של, כמו של רוב היונקים, הגוף של הgalם היא בסביבות 39 מעלות צלזוס הgalם הוא בכך שטמפרטורת גופו יכולה לעלות ולרדת בכמה מעלות מבלי שייגרם נזק מאמצת של הgalם, טמפרטורת גופו לגופו. לעיתים ביום או בזמן פעילות גופנית עולה עד ל-42 מעלות צלזוס, וביליה קר היא יורדת עד 36 מעלות.

בניגוד לgalם החד-דבשתי, הgalם הדו-דבשתי מותאם גם לחיים במקומות קרים, כמו מדבריות מרכז אסיה בעת החורף. הgalם הדו-דבשתי יכול לשרוד בטמפרטורות נמוכות ויכול לאכול קילוגרמים רבים של שלג.

רבייה:

של כמנה ויכולת להיכנס להירyon נוסף בעבר שנה הנקה מלילית בבר אחורי הירyon מההמלטה הקודמת (כלומר טווח הזמן המינימלי בין שתי המלטות של אותה נקهة הוא שנתיים). רוב ההריוןות הם של בכר אחד בלבד.

שירותת לאדם:

אולם האזכור, לפנה"ס 2500-לפי הדעה המסורתית בערך בהגמל בית הראשון שלו מופיע מתוקופה מאוחרת יותר. בوليיט בספרו מביא קטע מתעודה ובה (המתוארכת למאה ה-17 לפנה"ס, ולו שכבה) מאלהח' שבצפון סוריה עופר בר יוסף טוען כתוב 'מנת מזון אחות לגמל'. לפי עדויות שנמצאו באיראן שהשימוש בגמל היה קיים כבר באلف הרביעי לפנה"ס, ואכן בחפירותם של כהןobar رسיסים), משלחי האלוף השלישי, נמצאו עצמות (ודיוור באטר בהר הנגב של גמל יחד עם עצמות של עדים.

מצבאים על ביתו של הגמל החד-דבשתי לחצי הארץ ממצאים ארכאולוגיים בין האלוף השלישי והשני לפנה"ס ושימוש בו בשלב זה רק כמקור לחלב ערבי במרכזי במחצית האלוף השני נכנס גם הגמל הדו-דבשתי מאזור באקטריה לאזור למרחב ההודי-איראני במסגרת נידית שבטים ההודו-אירופיים אסיה ממצאים ארכאולוגיים באזורי הערבה מצבאים על שימוש בגמל כבהמת משא מדברית רק מתחילה האלוף הראשון לפנה"ס, במסגרת פעילות מכרות במהלך התעשייה כבר מופיע הגמל כבהמת מלחמה בשימוש. הנחשות באזורי צבא הקואלייטה של '12 מלכי החוף' אצל גינדבו הערבי נגד הצבא בקרב קרב האשור.

אכילתבשרו, שתיתת חלב, נשיאת משאות, האדם מנצל את הגמל לרכיבה שימושו, ואריגתו גז הצמר, הנאהה ונדוניה וכפריט מסחר ולדיישן לבירה בגללים.

חמור הבית: טנטון נסצ'רנַה

תיאור:

הסארוכות וזקופות ולו אוזניו, יותר. ממשפחת הסוסיים חמור הבית הוא תת-מין נקבת. לעומת הסוס צהול, החמור נוער דיללה מאשר לסוס, וקול רעמת שיער האTON אורך כשנה ומספר הולידות הוא אחד. יצא החמור הריוון. החמור קרואה אTON גקרא עיר. החמור חי בין עשרים לחמשים שנה. מזונו הוא צמחים ועשבים, קש חציר החמור ותבן. אורגד גוף 2 מטר, גובה כתפיו 1.25 מטר ומשקלנו 300 ק"ג. כאשר מזדווג בעל חיים עקר, עם סוסה נולד יוצר הכלאים פרד.

החמור הוא חיית משק וייש המשתמשים בו כבהמת משא. ביכולתו לשאת משאות מעט כבדים יותר מאשר הסוס, אלא שהוא מגושם ואטטי ממנו בהרבה.

חמור הבית שימוש במלחך Dzięki השנים בתפקידים שונים, בהם רכיבה והובלת משאות. פחתה תפוצתו ברחבי תבל וכיום משמש, בדורות האחרוניות, עם התפתחות התעשייה לצורכי ניידות וכבהמת משא, בעיקר בעולם השלישי כמו בכפרים הסמוכים לאזורי הרדרים ומרוחקים, שהדריכים בהן אינם עכירות לכלי תחבורה.

שניינן על ידי אTON, נקבת חמור הבית, שימוש מאז ימי-קדם חלב חמורים (אTONות) כמו גם כמזון לתינוקות, למטרות קוסמטיות.

תרבות:

זו לחמור יוחסו התכונות עיקשות וטיפשות, אף על פי שהחוקרים שונים גילו שלסטיigma רבים. סמל אגדת הסטודנטים בארץ הוא אין בסיס. החמור מופיע במטבעות לשון "חמור נושא ספרים".

קיים כמה ביטויים בהם "חמור" משמש ככינוי של זלזול, בהם "חמור נושא בעברית ספרים" לציון מי שאוגר ידע אבל אינו מבון ואני יודע לעשות בו שימוש מושכל. "מי שחמור שיأكل קש" כמו "מי שבישל את הדיבסה שיأكل אותה", "חמור חמורותים"

לא רואיה, או השלכה לציין מישחו טיפש ואטום במילוי. ו"קבורת חמור" מציין קבורה מלך יהודה על יהויקים פסוק י"ט, פרק כ"ב, ללא כל קבורה, על פי האמור בספר ירמיהו.

ה חמור ביהדות:

שמדוברת אליו אחרי שראתה, ואתנו החמור מוזכר במקורות, וידוע הסיפור על בלעם את מלאך אלוהים ועמדו מלכת, מה שגורר את מכותיו. כמו כן מוזכר החמור בברכת יעקב יששכר חמור גרם", ככלומר ההשוואה להמור " לבניו, הוא מברך את יששכר אבינו המתמיד היא תכונה היובית, משומש שהחמור מצטיין בסיבולת גבואה. בעקבות ברכת ומסמל את העבודה כי כמו שהחמור לא עוזב החמור הוא סמלו של שבת יששכר יעקב את עבודתו וממשיך בה וכך היה יששכר שוקד בתורה כל הזמן.

ה חמור נקרא כך מאחר שהוא מסמל חומריות והידבקות לחומר, ומתאר את זרע ישמעאל. במקורות נזכר הדבר "ניאמר אברם אל נעריו שבי לכם פה עם ה חמור ואני והנער נלכה עד פה" (בראשית כ"ב ה').

שאמור לרכב על חמור, הוא חמورو של לחמור יש מקום חשוב בבייאת המשיח גילי מאוד בת ציון, הריעי בת ירושלים, הנה מלך יבו לך, צדיק ונושא הוא, "משיח עני ורכב על חמור ועל עיר בן אتنות" (זכריה, ט, ט'), ולפי תפישה עממית, יהיה זה חמור לבן.

לעזר במקרא אנו מוצאים עדות מפורשת כי החמור שימש בהמת משה, ואף מצווה במקרה שהוא כושל תחת משה: "כי תראה חמור שנאנך רבען מהת משאו, וחדלה מעזוב לו - עזוב פצעוב, עמו" (שמות כ"ג ה'). מצווה מיוחדת יוחדה לחמור היא מצוות פטר שבו על פי האמור במקרא יש לפדות חמור בכור בשעה, ואם לא יש להורגו (שמות, חמור ל"ד כ').

וחמוריהם של צדיקים, כמו חמоро של רבי פנהס בן חז"ל החמור מופיע הרבה באגדות מתאר את רבי עקיבא בתלמוד. אפלו קיימו הלוות, וחמורו של רבי חנינא בן דוסא יאיר ואומר שבאותה תקופה אמר: "מי יתן, שנאותו לתלמידי חכמים בהקופה שהיא עם הארץ לוי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור" כיון שהוא נושך וושבר עצמות בניגוד לכلب שנושך ולא שובר עצמות.

לגביו, על האדם המוביל את החמור, התיחסו בשתי ההלכה הבאות: סוגיות חמור גמל האוסרת להפעיל חיota בשבת תחום השבת, ולהלכת חממר.

גזעי חמורים נפוצים בישראל:

שמות הגזעים אינם רשמיים אך עם זאת מקובלים בקרב מגדרי החמורים בישראל ובמטרה התיכון כדי להבדיל בין הגזעים השונים:

- חמור מצרי, בדרך כלל צבעו לבן והוא גבוה מגזעי החמורים האחרים •
- "חמור של מישח" חמור קפריסאי, צבעו לבן, מכונה גם. •

- חמור פרסי, צבעו אפור כהה, מבנה גופו מסיבי. בעל רעמה כהה מאוד •
ושני פסים שחורים על עורפו דמיין אוכף. •
חמור ערביה, או חמור פשוט, צבעו אפור בהיר, רעמתו מסומרת מזכירה רעמת זברה. •
חמור ספרדי, צבעו חום כהה. •
חמור שחור. העיר פרוותו רכה וארוכה, חמור דרום אמריקאי פרו. •

כלב הבית:

פיזיולוגיה:

سلوكציה שנעשו על כלבים בידי האדם שינו והפרידו בין אוגניקה, הצלאות תכונותיהם של גזעי כלבים שונים, אך לכל הכלבים קיימות תכונות משותפות שירשו מאבותיהם הקדמוןים. כמו מרבית היונקים המאפשרת לו פעילות מתפרצת מערכת דם, חזקם לכלב שרירים, הטורפים המאפשרת לו לתפוס, להחזיק ולקרוע וארוכת טווח, ושניים הכלב מאפשר ריצה וקפיצה. רגלי הכלבים קטנות והם הולכים על שלד חסכים בהוניותיהם.

חוש ריח:

של הכלבים מפותח במיוחד. הדבר מאפשר הוודות לאזורים חוש הריח הכלב המספקים את חישת הריח, והודות למספר עצום ביחס המפותחים במוח בחוטם. למרבית הכלבים עשויים בקולטני ריח ליונקים אחרים של תא עצב במיוחד, לבויدم, בין 125 מיליון ל-220 מיליון קולטני ריח, ולגזרים מסוימים זאת לעומת כ-6 מיליון קולטני. [3]מספר זה יכול להגיע גם עד ל-300 מיליון משומש שיש לכלבים תאים רבים כל נר באפם. [4]ריח " בלבד" בבני אדם אפשר אף לראות את התאים ללא כל עזרת מכשירים. כפי שבמוחם של בני גודלה לעיבוד מידע חזותי, במוחם של כלבים קיימת אדם קליפת הרחה גדולה, לעיבוד המידע המתkeletal ממתקבל (Olfactory cortex) קליפת הרחה במוחם של כלבים, ביחס (Olfactory Bulbs) החישה. גודלם של פקעות ההרחה לנפח המוח כולם, גדול פי 40 מגודלם היחס של פקעות ההרחה במוחם של בני אדם.

מינים מסוימים בקרב הכלבים מצטיינים במציאת ריחות ספציפיים אפילו על ידי האדם באמצעות בהשוואה לשאר המינים בסוג (זאת הוודות להשבחות הצלאות וسلوكציה חד ציוונית). עדין לא ברור מהו המידע המדוקן אותו קולט הכלב מريحות הסביבה, אך ידוע שהכלב מסוגל להבדיל בין שני סוגים ריחות:

- או חוץ משארו בסביבתו כאשר ריח שמקורו באוויר: ריח אשר אורגניזם הוא עבר בה. ריח שכזה הוא מוקטע, נעלם במהירות אך חזק באופן יחסית

ריח שמקורו באדמה:

- ריח אשר ארגניזם או חפץ משair כחתיימה על האדמה. ריח שכזה הוא בדרך כלל חלש יותר, נוטה להתערבב עם ריחות אחרים אך מתנדף באטיות רבה, תכונה המאפשרת לכלב להתחקות אחריו זמן רב לאחר החתיימה הראשונית.

הדעה הרווחת כיום בקרוב מאמני כלבים היא שהתקינה לעקב אחר ריח מסוים היא לחולוטין מולדת ואינה נרכשת. עם זאת, ניתן לאמן כלב להתמקד בריח בודד ולהתעלם מריחות אחרים אשר יטו את תשומת לבו של הכלב הלא מאומן.

חוש ראייה:

(dichromatic; דיכרומטית) לכלבים ראייה דו-צבעית, כמו למרבית היונקים בעיניהם מכילים קולטנים בעלי רגישות לשני אורכי מאחר שהמדוכים בלבד. לעומתם, לבני אדם ראייה תלת-צבעית, וכך ראייתם של כלבים גל דו-צבעי (לדוגמה, דלטוןיזם יroke - ניתנת להקבלה עם אדם בעל עיורון צבעים גם ציפויותם של המדוכים ברשותם עיניהם של כלבים פחותה מזו. [5][אdom] זאת לעומתם הגומה, של בני האדם, בכיסוי של כ-20% בלבד משטח הרשותית ברשותם האדם ש-100% משטחה מכוסה מדוכים. בשל (Fovea-h) המרכזית קר, יכולת הפרדה הדואית, או חdots הראייה, של כלבים פחותה מזו של בני אדם ומורכמת יכולת דיזהו של 12 מחזורי שניוי במעלה, או שתיים וחצי דקות בעוד שאדם בעל ראייה תקינה מסוגל להבחן ב-30 מחזורי שניוי, קשה אחת. עם זאת, לגזרים שונים של כלבים ישנים איזוריים במעלה, או דקota קשה; Dolichocephalim) בהם ציפויות המדוכים עולה. בגזרים בעלי חוטם מוארך בפרט, ישנו פס לרוחב הרשותית ובו ציפויות ובכלבי רוח, Dolichocephalic) זאת. המדוכים גבואה, דבר המקנה להם ראיית רוחב של עד 270 מעלות גדול לעומתם שדה ראייה של 180 מעלות בלבד בני אדם. לכלבים טווח פזילה פזילה) יותר מבני אדם, והם מסוגלים לסובב את גלגול עיניהם הרחק זה מזה עד יצירת הפרש דואית של בין 12 ל-25 מעלות, כתלות (Exotropia; החוצה בಗזע הכלב.

למרות חdots הראייה הגורעה של כלבים, יכולת ההבחנה שלהם משתפרת במשך פרטיהם הנמצאים בתנועה. כלבים הפגינו יכולת לזיהות את בעלייהם בזמן יכולת שקטנה, שהם נעים בתווך קבועת בני אדם ממוקדים של עד 900 מטרים עד 500 עד 600 מטרים כשהאנשים אינם בתנועה.

לדוגמה, גזרים מסוימים של כלבים, מראים נטייה גנטית מולדת לקוצר ראייה אחד מכל שניים נמצא קצר ראייה, בכלבים מגזע רוטווילר.

עובדיה, חוות הראייה אצל הכלבים רגש לשינויים בקצבים שבין 60 ל-70 הרץ בעלי קצב רענן תמונה נמוך יותר זו מקשה עליהם לצפות במכשורי טלוייזיה.

המותאים לבני אדם (במקרים רבים קצב רענן התמונה הוא 50 או 60 הרץ בלבד).

חוש שמיעה:

אצל הכלבים מפותח הרבה יותר מאשר בקרב בני האדם. לרוב חוש השמיעה ועד בתחום תדרים החל מ-40 הרץ גזעי הכלבים יכולת לשמע גלי קול 45,000 הרץ, וגדעים מסוימים מסווגלים אף לשמעו תדרי קול עד 60,000 תחום זהה בקרוב בגבול התיכון לזה של בני אדם, אך גבוה פי-[8] הרץ שניים עד שלושה מراتges השמיעה של בני אדם בגבול העליון. כאמור, כלבים מסווגלים לשמע קולות גבויים פי שניים עד שלושה מבני אדם. לכן, בתחום החיפוי בין שמיעת הכלבים ושמיעת בני האדם, כלבים מסווגלים להבחין בקולות גבויים ממוקד גדול יותר מאשר בני אדם.

האזור, דבר המשיע להם באיתור בנוסף, לכלבים יכולת להניע את אפרכסת המסוגלים הכוון ממנו מגיע הקול. יכולת זו מושגת באמצעות 18 שרירים להטוט, לסובב ולהגביה את אפרכסת האוזן של כלב למציאת מקור הקול.

כלבים ובני אדם:

חיבור עתיק

קיימת מחלוקת על התקופה ההיסטורית המוקדמת ביותר בה בותחו כלבים. חלק מן המהקרים מצביעים על כך שכלבים בוטחו (מוזאים) לפני כ-15,000 שנים ויש המזהים כלבים מבויתים באירופה כבר לפניו יותר מ-33,000 שנים. קיימת גם שרידי עצמות הגורסת כי כלבים בוטחו לא מזואבים, אלא מכלבי בר, שהיו שלב [דרוש מקור][אסקולה] ביןיהם לבין כלב הבית והזאב.

שנעשהה בכלבים במהלך תכונות הכלבים עברו שינוי והתאמאה בברירה מלאכותית השניות. בהתאם לצרכים השונים, פותחו התמחויות לפי דרישותיו של האדם. זהו למעשה בעל החיים שיש לו את מספר ה"grosses" הרב ביותר בכדור הארץ.

החיבור החברתי בין האדם והכלב הוא יהודי. תכונתו של הכלב, המיחודה אותו משאר היא רגשותו למסרים אנושיים. מהקרים, (המינים הפיקחים ובעלי יכולות (קופים הראו שכלבים, בוגריך לקופים, מסווגלים למצוא מזון על ידי קריאת "רמזים" אנושיים כಗון מבט לכון המקום בו הוא מוסתר. לא ברור האם תכונה זו גרמה לחבר בין האדם לכלב מלכתחילה, או שהיא תוצר של שנים רבות בצוותא.

כלבים בשירות האדם:

האדם השתמש בכלב משחר דרכם המשותפת למטרות רבות, החל משמרה ותקיפה, איתור נזדרים תחת מפולות, וగיררת מטענים, וכלה בצד ובקר עזרה ברעיטת צאן בראש היחידות האמריקני הצבאי במלחמת וייטנאם. וכחיתת מהנד שלגים

הלווחמות כלבים לגילוי אויב ומלכודות. כלבים הופעלו על ידי ברית גרמנית לשימוש נגד טנקים במהלך מלחמת העולם השנייה המועצת משמש כלבים למטרות צבאיות. בין היתר לשם פריצה לבתים בהם מוחזקים גם צה"ל הtaggle נגד החזבאללה בני ערובה ולמיעקב אחר עקבות מחליבם. במצב כחול וחום גדול ולנסיגת של צה"ל שצה"ל השתמש בכלבי נפץ, דבר שגרם לרعش תקשורתית משימוש זה בכלבים.

לעתורם, כלבי שמיעת לחרשים, כלבי נהיה: לכלבים שימושים אזרחיים נוספים כמו כלבי גישוש לגילוי אנשים תחת הריסות בתים, כלבים לאיתור מוקדי שריפות, כלבי וחומריים אסורים אחרים סמים, מזחלות, וכלבי הרחה לגילוי חומרני נפץ.

בهم משתמשים בכלבים שאינם "מקצועים" בעבודות נוספות בנוסף פותחו סוגים ספורט מסורותיות, ומיצים בכך את היכולות הטבעיות שלהם (ראו למשל רכבות כלבים).

כיום, רבים מגזעי הכלבים אינם משמשים עוד למילוי תפקידים שרוווח בעבר, אלא וככלבי תצוגה בתערוכות. בעלי כלבים נוטים לעיטות לטפה את מוחזקים כחיות מחמד ובפריטי לבוש. קיימות מספרות תסרוקות, בסידור ציפורניים, כלביהם בתספורות לכלבים, שם משאיירים לכלבים בהן כלבים מקבלים טיפול מיוחד. קיימים גם בתים מלאו אותם בעלי הכלבים אם הם נצדרים מביתם, ושירותי הורדת כלבים בתשלום לבורי. **כלבים עסקים (דוגווקר).**

למה מצויה? דנאנס גלאם.

ואחד מסמליו המובהקים, לlama בסוג היא מין (Lama glama: שם מדעי)lama מצויה משמשת לבשר וכבاهמת משא עיקרית. באמריקה מוכרת כחיה מבויתת, של הררי האנדים בידי הילידים. שם היא חיה בגבהים של 4,000-2,000 מטרים מעל פני הים. יש לה אך למין זה אין כלל אוכלוסיות, תיעוד קדום ביותר מזמן התקופה הפרה-קולומביאנית בבר.

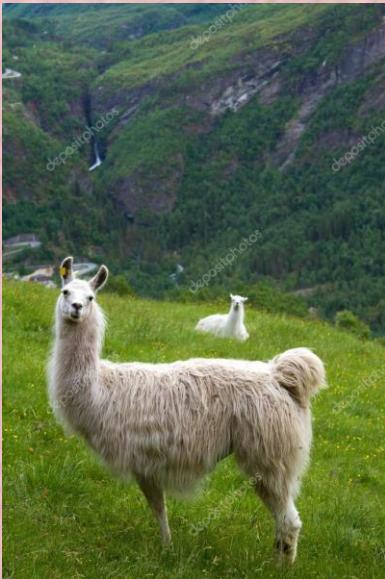
באזור האנדים מבטאים את שמה. מקור שמה של החיה הוא בשפת הקצ'ואה העתיקה לימה.

תפוצה ואזורי מחייה:

הן אזור המהייה ובמערב בוליביה בדרום-מזרחה פרו (Altiplano) הרמות הגבוהות ועשבייה שיחים, עצים – הטבעי של המין. אזוריים אלו מכוסים בצמחייה נמוכה גובה. הרמות מחולקות לאזור הצפוני ובו מגוון אוויר ממוגז ותוואי שטח הררי, ולאזור הדרומי ובו אקלים מדברי.

תיאור הלמה המצוייה:

הלמה, כמו הגמלים, בעלת צוואר וגפיים ארוכים, אוזניים ארוכות ומחודדות ושפה בעדימה ליתר מיני הגמלים של העולם, בולטה. היא חסרת דבשת והמין הגדול בקבוצה זו, ואלפקה גואנקו – החדש. לlama פרווה צמרית על כל גופה, הונים השונים בעלי גדים שונים וצבעי פרווה מרובים. הכסות הנפוצה היא בגוון חום אדמוני, עם טלאים צהובים ולבנים. גובה הלמה הבוגרת הוא בין 1.60 ל-1.80 מטר בגובה הראש. הן שוקלות בין 127 ל-ショקל בין 9 ל-14 ק"ג. תוחלת החיים של (cria 204 ק"ג. ולד הלמה (שנקרא קריה הלמה נעה בין 15 ל-25 שנה, ומספר פרטיהם חיו גם 30 שנה ויותר. למות מעדיות להיות עם למות אחרות כעדר. למות יכולות לשאת כ-30%-25% ממשקל גופן. הלמות נחשות להיות נבונות יחסית, המסוגלות ללמידה מושלמות פשוטות בעצמן לאחר מספר תזרות.

סוס הירקנית

אבלוציה:

התפתחות הסוס כפי שאנחנו מכירים היום מושערת לפני כ-45–55 מיליון שנים ומקורו היה יונק קטן דמוי כלב האבולוציוני הראשון נקרא איוהייפוס.

מאפיינים פיזיים:

הסוס הוא בהמה גדולה בעלת ארבע רגליים המסוגלת לפתח מהירות ריצה גדולה. לסוס זנב גדול ועירום. ושייך לסדרת מפריטי פרסה והוא יונק. בשלהי הסוס יש כ-205 עצמות. לעצמות הרגל יש פרופורציות שונות מלאה של אדם. החשיבות הקריטית של כפות הרגליים ורגליו של הסוס סוכמה באימרה האמריקנית, עשויי מהומר הדומה לציפורן האנושית "אין רג', אין סוס". החלק החיצוני של הפרסה, סוסים מותאמים למראעה. לסוס בוגר יש 12 שינוי חותכות בחלק הקדמי של הפה, מותאמות לנגס דשא או צמחיה אחרת. ויש לו 24 שינוי מותאמות ללוישה: הטוחנות הקדומות, ושינויים טוחנות בחלק האחורי של הפה. משקלו של הסוס נע בין 400 קילוגרם ל-1,000 קילוגרם, בהתאם לzon שלו הוא שיח ולתזונתו.

חוšíים:

חוšíי הסוס מבוססים על מעמדו בטבע כטרף, שבו הוא חייב להיות מודע לסביבתו בכל עת. יש לו העיניים הגדולות ביותר מכל יונק קרקי אחר, והן ממוקמות בצדדי הראש, כך שיש לו טוח ראייה של יותר מ-350 מעלות. יש לו ראיית יום וראיית לילה טובה, אבל הוא מבחין רק בשני צבעים, ראיית הצבעים דומה במקצת לעיוורון צבעים אדום-ירוק בבני אדם, שבו צבעים מסוימים, במיוחד גוונים של הצבע האדום, מופיעים כצל יירוק. לחוש תפקיד מפתח באינטראקציות. לככל חוש הריח של הסוס, נמצא בטוח שבין אדם החברתיות של סוסים, כמו גם זיהוי ריחות מפתח אחרים בסביבה. לסוס שני מרכזי חוש ריח. המערכת הראשונה היא בנחיריהם וחלל האף, מרכז אשר מנתח מגוון רחב של ולו מסלול עצבי נפרד ריחות. השני, ממוקם מתחת להל האף, הוא איבר יעקבסון במוח, כשביקר תפקידו לנחת פרומונים.

שמייעתו של סוס היא טובה. פינה של כל אוזן יכולה להסתובב עד 180 מעלות, ומספרת פוטנציאל של 360 מעלות שמיעה, מבליל להזין את הראש. סוגים מסוימים של רעש, מציגים על כך שסוסים עשויים לתרום לחץ ועצבנות של הסוס. מחקר ב-2013 בבריטניה סימני עצבניות הופיעו בעט. היו יציבים ורגועים ביותר בסביבה שקטה, או באזנה לג'אנט על פי מחקר זה גם מומלץ לשמר ליד סוס על. או מוזיקת רוק האזנה למוזיקה קלאסית רמת הרעש נמוכה מ-21 דציבלים.

לסוס תחושה טובה של איזון וחוש מיושש מפותח. האזוריים הרגיסטים ביותר הם סביבת העיניים, האוזניים, והאף. סוס מסוגל לחוש מגע עדין, כמו נחיתה חרקים בכל מקום בגוף. לסוס יש תחושה מתקדמת של טעם, המאפשרת לו למין את המפסוא, ולבחור את האוכל המועדף עליהם, סוסים בדרך כלל אינם אוכלים צמחים רעילים.

תזונת:

סוסים הם אוכלי עשב, עם מערכת עיכול המותאמת למספוא ועשבים וחומר צמחי אחר, שניצרכת בעקביות לאורך כל היום. לכן, בהשוואה לבני אדם, יש להם בטן קטנה יחסית אבל מעיים ארוכים מאוד, כדי להקל על זרימה קבועה של חומרים מזינים. סוס משקל 450–470 קילו יכול לזלזול מזון ליום, ובממוצע רגיל, יצורו 38–45 ליטר של מים לכך שיש להם רק קיבה אחת, כמו בני אדם, אך שלא כמו בני אדם. סוסים אינם מעלי גירה בני אדם, הם יכולים לעכל תאית, מרכיב עיקרי של דשא. סוסים אינם יכולים להקייא, אך שבעיות עכירות יכולות לגרום במהירות לכabi בטן והם גורם מוביל במות.

התנהלות:

תוחלת החיים של הסוס היא 25–30 שנה. סוסים מעל גיל 20 יכולים לדחר כל עוד יש נוהגים לפנק סוסים זקנים ולשרודם למרעה. אך, לעומת שMRI על כוואר, ובאנגליה זאת, אנשים ממשיכים להעביד סוסים שעברו את גיל 20: הם מוכרים אותם לסתוריהם כדי שימושם לשמש כסוסי עבודה. סוסים אחדים מגיעים לגיל 40, ולעתים רחוקות אף יותר מכך.

כאשר טמפרטורת גופו של הסוס עולה, במטרה להתקrror, קצב נשימותיו עולה, מעשר עד וחורם, עשרים, למאתיים ואפילו שלוש מאות. באופן זה הוא מבצע את פועלות ההחלתה להתאזרות מואצת של גזולים מלשונו וקנה הנשימאה שלו, ובכך ממזוג אף מוריד את חום גופו. שינוי הסוס ההפוך לדוגמה לשינה קלה וקצרה, מפורסם גם נוהגו המזוהה לשינוי בעמידה.

למעשה הסוס ישן גם בשכיבה שינוי عمוקה יותר, אך מרבה לנמנם פעמים רבות המשך מה שמאפשר לו זאת הוא תפס מיוחד במפרק הברכיים, [2]היום ועושה זאת בעמידה אשר מאפשר לו להרפות את שרירי רגליו בלי לקפלן. (בקדמות זה מצב אוטומטי בזמן הרפיה, ובהמשך מופעל בצורה יציבה שונה של הרגל).

רבייה:

מחזור ההיוון של סוסה מתרחש בערך כל 19–22 ימים, ומתרכז מתחילה האביב לסתו.

הריוון הסוסה נמשך כ-340 ימים, עם טווח ממוצע של 320–370 ימים (11 חודשים).

הסוסה מליטה בדרך כלל סיפה אחד; תואמים יתכננו אבל מדובר בתופעה נדירה ולפעמים מסוכנת. לאחר הממלטה, הסיפה נעמד על רגליו בשעות הראשונות של חייו. כמו כן, בשעות הראשונות לאחר הממלטה הסיפה יונק את הלב האם הראשון. הלב זה של הסיפה מכיוון שהוא מכיל נוגדים. ג밀לה של הוא חינוי בבניית מערכת החיסון הסייחים נעשית בדרך כלל בגיל שבין ארבעה לשישה חודשים.

סוסים, מסווגלים ל兆ע מיני בגיל 18 חודשים, אבל נדיר אצל סוסים מבויתים (במיוחד הנקבות) להתרבות לפני גיל שלוש. בגיל ארבע סוס נחשב לבוגר, אף שבדרך כלל השלב ממשיך להתחיה עד גיל שש. ההתחיה תלויה בתנאים נוספים כמו הגודל, הגזע, המין, ויכולות הטיפול.

בשירות האדם:

באף הרבייעי לפניו מראים כי האדם החל לבית את סוס הבר ממצאים ארכאוזואולוגיים הסוסים המבויתים הראשונים שמשו לבשר, לרכיבה. הספירה, בערבות מרכז אסיה באלפים השלישי והשני הסוס המבוית התפשט ב מהירות ברחבי אירואסיה. [3] ולחליבת לפנה"ס. סוסים מבויתים הובאו לראשונה לאמריקה ולאוסטרליה רק לאחר גילוין על ידי האירופאים.

לסוס מגוון רב של שימושים בתרבות האנושית:

ועгалות לגרירת מחרשות הסוס משמש בעבודות המשק ובחקלאות. •

מרכזו ב-3000 שנים לפני המזאת מנוע הסוס היה כלי תחבורה •

ושימש לרכיבה הוא הוביל עגלות ורכרות. הקיטור

הסוס היה כלי מרכיב במלחמה. •

חזק שככל התבasso על חיל מרכבות והబלים האשוריים, המצריים •

(ארוך או לוחם שחמוש ברומח קשת) מרכבות עם צוות של רכב ולוחם.

החל הסוס לשמש לרכיבה קרבית. בעקבות המזאת המשוררת והאפסר

חילות הפרשים. הלוחם וחיל הפרשים כך נוצר מעמד הפרש

המזרחה, הטילו את חיותם על אסיה המונגולים.

ואילו האירופאים ביססו את בתיilit ימי הבינים ומדרחוב אירופה התייכון

קרנום של הפרשים. עטוי שרiron פרשים כבדים - צבאותיהם על האבירים

אר, והתחיה כל הירי הchallenge לרדת רק עם המזאת אבק השרפפה

מאז משתמשים. חילות הפרשים שרדו עד למלחמת העולם השנייה

בפרשים במספר מקומות שהגיעה אליהם קשה.

טקסים

טיפול בהפרות סדר עבודות שיטור

ספורט

רכיבה, ותחזיות ראהו שונות, ביןין **קפיצות ראהו, מרוצי סוסים**:

רכיבה מערבית, אומנותית ועוד...

טרפיה

המסיעת לנכים, בעלי מוגבלות, הסוס משמש גם לרכיבה טיפולית:

ילדים בעלי בעיות קשב וריכוז, חסור ביטחון עצמי ועוד...

מחקר

הסוס משמש במחקר כחיה נוחה להפקת נוגדים, על ידי הזרקת האנטיגן,

איסוף חזר של דם הסוס וניקוי הנוגדים. חוות הסוסים המפורשת ביותר ביזור

"**כחווה מחקרית נקרית "סנטה קרוז**.

תחביב:

רכיבה על סוסים כתחביב או אטרקציה תיירותית

מברזל מונחות על רגליים, על ידי איש מקצוע - מפזרל.

פרסות, הסוס להגנה על פרסת

הפרסה גדלה ללא הרף, ובטוסים המבוקאים היא צריכה להיות מטופחת בכל 5–8

שבועות.

תרנגול הבית: נשכזג עכבר

שםו:

אינו מוזכר בשם, אם כי ניתן לשער כי השם "שכוי" המוזכר בספר התרנגול בתנ"ך מזוהה עם התרנגול, וכן יש [2]"מי שמת בטעות חכמה או מי נתן לשכוי בינה": איוב עם התרנגול מפרשים המזהים אף את ה"ברברים" המוזכרים בספר מלכים. בצורה תרילוגיה, ופירושו הוא דרך האכדיית השם העברי תרנגול בא מהשפה השומרית התחלפה ל' בין' והמילה הפכה לתרנגול "עוף המלך". כאשר עברה המילה לעברית. גם שכוי או גבר קריូ בעברית תרנגול זכר.

היסטוריה:

מוצאו של תרנגול הבית בדרום-מערב אסיה, שם מצויים בימינו ארבעה מיני תרנגוליים אך כיום מקובל שהוא מערב אב, מהרנגול הבנקייה בעבר הערכו שהתרנגול בית. ברקdamnon נוסף שממנו התפתחו הגזעים האסייתיים של תרנגול הבית. לדעת אחרים, כל ראשית ביתו של [3] ארבעת מיניו של תרנגול-הבר מערביים בהתקפות תרנגול הבית ביתו של התרנגול. בתרבות עמק האינדוס לפנה"ס 3000 התרנגול החלה בסביבות שתנה רבות את תוכנותיו – הוא הגיע לעלייה בגודלו ובמשקלו, לאובדן כושר אם יתאפשר) לקינון על פניו הקruk שלו ובשל כך מעבר מקינון על פניו העזה באורה חיים פוליגמי לו), וכן להחלפת אורח החיים המונוגמי.

היהודית, התפשט התרנגול מערבה לאחר ביתו בצפון התת-יבשת אם כי בתחום עדין היה השימוש, בסביבות אלף הראשוני לפני הספירה למסופוטמיה בו מועט מאוד.

או בתקופת הברונזה המאוחרת בארץ ישראל מניהים שהתרנגול חדר לארץ ישראל ובתל שנמצאו בתל לכיש כפי שעולה מממצאי עצם, בתקופת הברזל 'עופל' בשכבות המתוארכות לתקופה זו. נמצאו גם שרידים של תרנגול באטר החסובן בשנת מתkopft הברזל השנייה, שהיה מיושב עד חורבן בית המקדש הראשון בירושלים שבהן מופיעות דמיות (אחד מתל א-נצבה) 586 לפנה"ס. נמצאו גם שתי טביעות חותם מצאים אלו מתוארכים למאה השביעית. ואIOR על כד מגבעון, תרנגולים בעמדת קרב דומה שבתקופה הייתה השיבוטו של התרנגול. ומה מאה השישית לפני הספירה לפנה"ס

היהם תיכונית מועטה. נראה שרק מתקופת הברזל השנייה הוא החל להשתלב בכלכלת וציפורים אחרות יוונה בכלכלת ארץ ישראל, וגם אז הייתה חשיבותו קטנה לעומת עוצמתبشر. הקדמוניים לא היה גידול התרנגול נפוץ במיוחד, והם כינו אותו "העוף גם בקרבת היוונים בשל זיהויו עם מקורותיו המזרחיים. רק בתקופת האימפריה, "או "העוף המדי" הפרסי גידול התרנגולים החל להיות נפוץ מאוד גם במערב, והפך לאחד הענפים הרומיים ההיא המרכזיים של החקלאות.

אינטלייגנציה וחישה:

מצא כי תרגול הבית מסוגל לתמוך בהפעלתו של הפיג'ון **בשנת 2005** מחקר שנערך בדומה לבחן ביציפייה לתגמול מאוחר יותר. על התרנגולות נערכן ניסוי עצמי מהתרנגולות נדרש להחזע על כפתור בשביבל לקבל מזון. תרגול שהיתה – המרשמל לפני שלחזה קיבלה כמות קטנה של אוכל. תרגול שהיכתה מוכנה לחכotta 2–3 שנים מהפעמים העדיפו התרנגולות 22 שניות קיבלה כמות גדולה הרבה יותר. בכחשעים אוחז לחכotta.

הפייה מרוחבית:

נטען כי תרגולות מבינות קביעות אובייקט, כלומר שהן מתחפשות עצמן במקום שבו נראה לאחרונה בלי לראותו אותו. תוצאות סותרות הושגו במחקריהם בשאלת אם תרגולות התפיסה. [6] מסוגלות לzechot מיקום של עצם נעה כשהוא יוצא משדה הראייה נלמדת ומשתפרת כשהתרנגולות נחשפות לגירויים חזותיים בשבועות החיים המרוחבית ולכן התרנגולות הראשווניות. המידע הסביבתי מעובד בצדיו הימני של ההיפוקמפוס לומדת טוב יותר על סביבתה ממידע הנקלט בעין שמאל.

אינטלייגנציה חברתית:

מצא כי, תוך שימוש במכשור הדמיה בריטניה בריסטול ניסוי שנערך באוניברסיטת קלפי תרגולות אחרות וככלפי אפרוחיהן, וכי הן תרגולות מסוגלות לתמוך בהפעלה אמפתיה מגליות מתח גבוזות יותר כאשר אפרוחיהן במצבה. במהלך הניסויים התבגרו כמו, לחוקרים, שכל התרנגולות הראו באופן ברור גובה גופנית והתנהגותית של עקה וקריאות תקשורתית, בתגובה הגוף והערנות, הגברת קצב הלב עליית טמפרטורת במחקר בריטי נוסף לא נמצא ראיות לכך שלתרנגולות יש. [7][8] למזכות אפרוחיהן העדפה לשכנויותיהם בלבד, העשויה ללמד על קשרי חברות ביניהן.

התרנגולים בתעשייה החקלאית:

המודרני מתבצע על ידי הדגירה מלאכותית. הביצים רביית התרנגולים במשק המתועש מوطילות בלולי רבייה מיוחדים, שבהן יש זכר אחד על כל עשר נקבות. לאחר הטילה אשר מתקה את תנאי הדגירה הטבעיים, על ידי נלקחות הביצים ומושמות במדגרה קבועים, אוורור גאות, וגלגול של הביצים מדי פעם ולחות שמירה על טמפרטורה.

מתקיימת הפרדה כמעט מוחלטת בין השימוש, ביום, בעקבות תיעוש ענף הלול בתרגולים לעשיית הבשר ובין השימוש בהם לתשתיות הביצים. שתי התעשיות נפרדים של תרגולים המותאמים לצורכייהן השונים. נוסף על כך משתמשות בגוזים קיימים כמה סוגים לולים ומערכותיהם שונים בהתאם לשימוש.

העשרה הבשר:

לגדיליה לצורך תעשיית הבשר פותחו גזעי תרגולים שהותאמו על ידי ברירה מלאכותית בקצב מואץ ולמדדים גדולים, בפרט של האיברים בעלי הערך הכלכלי הגבוה יותר, כגון והכרעים. הגוזים הנפוצים בתעשייה הבשר הם קוב ורוס, הגדלים החזה, הכנף במהיירות גבוהה, ומגיעים לגודל ראוי לשיווק כבר בהיותם בני 35 ימים.

העשרה הביצים:

התרגולות בטבע מטילה כעשרה بيיצים בשנה. הטלת بيיצה היא חלק ממתחזיר הרבייה שלה. רק אם הפרה אוטן תרגול התרגולות דוגרת על הביצים, שמהן יבקעו אפרוחים הנ ביצים "עקרות", שלא הופרו. בתהליך ביתו של הביצים המשמשות למאלל. זכר אלף שנים נעשו הרבה הצלאות והשבחות, שתוצאתן מהזררי רבייה ברוב ימות השנה. תרגולות הבית יכולה להטיל בייצים ללא הפריה מדי 24–28 שעות. הביזוץ בתרגולות הבית מתחדש כדי עד 75 דקות לאחר הטלת הביצה.

בד בבד עם תיעוש הענף, פותחו (על ידי ברירה מלאכותית) גזעים מסוימים שהותאמו של עופות הטלה תרגול מרובה של בייצים. בעבר היה הגוז הנפוץ בישראל ושהייה הגוז הנפוץ שמווצאו מהעיר האיטלקית ליבורנו (Leghorn chicken), ביותר מ-300 בייצים לשנה. כיום רוב ביוטר בעולם המערבי, בשל רמת הטלה הגבוהה שלו – (צע אמריקני) ולומן) התרגולות המטילות בישראל הן מהגזעים הייליין המתילות בייצים חומות) איזה-בראון: בשנים האחרונות ניכסו שני גזעים נוספים ושיבר.

את התרגולות המטילות בייצים מאלל מגדים על פי רוב בכלובים הקרוים כלובי מה שמאפשר לביצה להתגמל למתקני איסוף ברגע, רצפת הכלוב בנוי באלכסון. סוללה בשעות הלילה, הנטלה, ובכך להקל את איסוף הביצים. הנטלה מוגברת על ידי תאורה המועד לחוקת את, היום, וכן על ידי תהליך השרה כפואה המדמה הארכה של אור באופן מלאכותי, כדי לעורר בתרגולות תהליכי התהילה הטבעי של התחלפות העונות הורמוניים המאפיינים את עונת הרבייה.

הצפיפות שבה התרגולות שכנות מביאה לביעות התנages, כגון מריטת נוצות של תופעה המופיעה אצל כ-70% מהמטילות, (Feather pecking) תרגולות שכנות מריטת נוצות זו פוגעת בעיקר. [6] אכילת רקמה המנוקרת מתרגולות אחרות: וקניבליום במטילות מבוגרות, שהפלומה הפוגעה אצלן מתחדשת לאט. המקור לתופעה אינו ברור. על פי היפותזה אחת, מדובר בהפעלה מוסחת של צורת התנages הטבעית של ניקור בקרקע להשגת מזון, פעילות התופסת כ-90% מזמן הערות בטבע. היפותזה אחרת מייחסת את התופעה להפעלה שלא במקומה של ניקור לשם טיפול נוצות לאחר

ניתן . ".אמבטית אבק". כדי למנוע התנהוגיות אלו קווטמים את מקורי התרנגולות, משחק, להפחית את הניקור ההמוני על ידי הפחית צפיפות בלוול וממן אפשרות תנועה התפלשות באבק וסביבה מגונות.

בשנים האחרונות יושנה מוגמה להעbir את תרנגולות ההטלה למתכונת של "לילי חופש". אלא מתחלכות בחופשיות בלוול, ולצורך ההטלה, התרנגולות אינן כלואות בכלובי ברזול הן עלות על מתכונים מיוחדים הקולטים את הביצים ומעבירים אותן לנוקדת האיסוף.

ביקורת:

גדלה הביקורת על השימוש שנעשה עם התפתחות המודעות לצוויות בעלי חיים בתרנגולות ועל אופן גידולן. ביקורת זו מותחים בעיקר ארגונים לצוויות בעלי חיים, הטוענים כי צורת הגידול אינה מוסרית וגורמת סבל רב לתרנגולות, אשר לדבריהם זכויות לאוֹתו היהס המוסרי שלו זוכה האדם. תנאֵי הגידול של התרנגולות בכלובי זהה מרכזים מאות האפרוחים.

הם סובלים מתנאי הibal קשים, מוחזקים במהלך מסעם של התרנגולים למשחתות שעות רבות ללא מזון ושתייה, ורבים מתים לפני רגע שחיטתם. לפי ההלכה אוטם, על על התרנגולים להיות בהכרה מלאה כאשר שוחטים, והדין האסלמי היהודית כן אין משתמשים בשיטות לשיכוך הכאב. התרנגולים לפעמים אינם מתים מיד; חלום אף גוססים ממשך מספר דקות ומגיעים חיים למכונה שמורטת את נזונותיהם.

תרנגול גזעי ותרנגול שאינו גזעי

תרנגול גזעי:

גם לתרנגולים מבויתים, או סוסים בדומה לבני חיים מבויתים רבים, כדוגמת כלבים ישנים גזעים שונים, אשר פותחו באופן מלאכותי בידי בני אדם על פי תוכנותיהם השונות. מתאפיין בתטולה גבואה אך איןנו נוה לגידול בבית פרטני בשל מזגו למשל, גזע לגהורן מתאפיין בתטולה נמוכה יחסית, אך הוא בעל מזג רגוע ולכך הפרוע. לעומתו, גזע המשי מתאים לבתים פרטיים ולא לייצור ביצים תעשייתי. ביום ישנים מאות גזעים שונים של תרנגולים ברחבי העולם.

